KOLOKWUM II (zestaw A)

1. Znajdź iloraz i resztę z dzielenia wielomianu $w(X) = X^8 + X^5 + X^4 + X + 1$ przez $u(X) = X^3 + X^2 + 1$ w arytmetyce $\mathbb{Z}_2$. (3 punkty)

2. Rozłóż podane wielomiany na czynniki nierozkładalne we wskazanym pierścieniu: (po 1 punkcie)

a) $w(X) = X^6 + X^5 + X^2 + 1$ w $\mathbb{Z}_2[X]$
b) $w(X) = X^5 + X^3 + X$ w $\mathbb{Z}_2[X]$
c) $w(X) = X^4 + 2X^3 + 2X + 2$ w $\mathbb{Z}_3[X]$

Wskazówka: $w(a) = 0$ wtedy i tylko wtedy gdy $w(X)$ dzieli się przez $(X - a)$.

3. Zbuduj tabelkę mnożenia dla pierścienia ilorazowego $\mathbb{Z}_2[X]/(X^2 + X + 1)$. (3 punkty)
Czy pierścień ten jest ciałem? (1 punkt)
Czy pierścien ten zawiera pierwiastki wielomianu generującego? Jeśli tak, wskaż je. (2 punkty)

4. Zamierzamy przesyłać 48 bitowe bloki przez łącze o poziomie szumu 0.2 %. Wówczas prawdopodobieństwo jednoczesnego przekłamania co najmniej 3 bitów w bloku jest mniejsze niż 0.013 %, a więc by zabezpieczyć transmisję na tym poziomie, należy umożliwić korektę 2 przekłamanych bitów. Ile spośród 48 bitów bloku należy przeznaczyć w tej sytuacji na bity kontrolne? (3 punkty)

5. Bloki długości 63 bitów zawierają po 11 bitów kontrolnych, zabezpieczających przed przekłamaniami podczas transmisji. Ile przekłamanych bitów da się automatycznie korygować przy takim zabezpieczeniu, a ile jednoczesnych przekłamań będzie wykrywalnych? (3 punkty)

Wielomiany nierozkładalne nad $\mathbb{Z}_2$

st. 1: $X, \quad X + 1$

st. 2: $X^2 + X + 1$

st. 3: $X^3 + X + 1, \quad X^3 + X^2 + 1$

st. 4: $X^4 + X + 1, \quad X^4 + X^3 + 1, \quad X^4 + X^3 + X^2 + X + 1$

Wielomiany nierozkładalne nad $\mathbb{Z}_3$

st. 1: $X, \quad X + 1, \quad X + 2$

st. 2: $X^2 + 1, \quad X^2 + X + 2, \quad X^2 + 2X + 2$

st. 3: $X^3 + 2X + 1, \quad X^3 + 2X + 2, \quad X^3 + X^2 + 2, \quad X^3 + X^2 + X + 2, \quad X^3 + X^2 + 2X + 1, \quad X^3 + 2X^2 + 1,$
$X^3 + 2X^2 + X + 1, \quad X^3 + 2X^2 + 2X + 2$

KOLOKWUM II (zestaw B)

1. Znajdź iloraz i resztę z dzielenia wielomianu $w(X) = X^8 + X^7 + X^3 + X^2 + 1$ przez $u(X) = X^3 + X + 1$ w arytmetyce $\mathbb{Z}_2$. (3 punkty)

2. Rozłóż podane wielomiany na czynniki nierozkładalne we wskazanym pierścieniu: (po 1 punkcie)

a) $w(X) = X^6 + X^4 + X^3 + X^2 + X + 1$ w $\mathbb{Z}_2[X]$
b) $w(X) = X^7 + X^6 + X^5 + X^3 + 1$ w $\mathbb{Z}_2[X]$
c) $w(X) = X^4 + 2$ w $\mathbb{Z}_3[X]$

Wskazówka: $w(a) = 0$ wtedy i tylko wtedy gdy $w(X)$ dzieli się przez $(X - a)$.

3. Zbuduj tabelkę mnożenia dla pierścienia ilorazowego $\mathbb{Z}_2[X]/(X^2 + 1)$. (3 punkty)
Czy pierścień ten jest ciałem? (1 punkt)
Czy pierścien ten zawiera pierwiastki wielomianu generującego? Jeśli tak, wskaż je. (2 punkty)

4. Zamierzamy przesyłać 32 bitowe bloki przez łącze o poziomie szumu 0.25 %. Wówczas prawdopodobieństwo jednoczesnego przekłamania co najmniej 3 bitów w bloku jest mniejsze niż 0.008 %, a więc by zabezpieczyć transmisję na tym poziomie, należy umożliwić korektę 2 przekłamanych bitów. Ile spośród 32 bitów bloku należy przeznaczyć w tej sytuacji na bity kontrolne? (3 punkty)

5. Zamierzamy przesyłać 24-bitowe paczki informacji użytkowej. Ilu dodatkowych bitów kontrolnych potrzeba by zabezpieczyć transmisję możliwością korekty 1 przekłamanego bitu? Ile jednoczesnych przekłamań będzie można wówczas wykryć? (3 punkty)

Wielomiany nierozkładalne nad $\mathbb{Z}_2$

st. 1: $X, \quad X + 1$

st. 2: $X^2 + X + 1$

st. 3: $X^3 + X + 1, \quad X^3 + X^2 + 1$

st. 4: $X^4 + X + 1, \quad X^4 + X^3 + 1, \quad X^4 + X^3 + X^2 + X + 1$

Wielomiany nierozkładalne nad $\mathbb{Z}_3$

st. 1: $X, \quad X + 1, \quad X + 2$

st. 2: $X^2 + 1, \quad X^2 + X + 2, \quad X^2 + 2X + 2$

st. 3: $X^3 + 2X + 1, \quad X^3 + 2X + 2, \quad X^3 + X^2 + 2, \quad X^3 + X^2 + X + 2, \quad X^3 + X^2 + 2X + 1, \quad X^3 + 2X^2 + 1,$
$X^3 + 2X^2 + X + 1, \quad X^3 + 2X^2 + 2X + 2$

ROZWIĄZANIA

1. Zestaw A: $w(X) = X^8 + X^5 + X^4 + X + 1 \;=\; (X^3 + X^2 + 1)(X^5 + X^4 + X^3 + X^2 + X) \;+\; X^2 + 1$
Zestaw B: $w(X) = X^8 + X^7 + X^3 + X^2 + 1 \;=\; (X^3 + X + 1)(X^5 + X^4 + X^3) \;+\; X^2 + 1$

2. Zestaw A: a) $w(X) \;=\; (X+1)(X^2+X+1)(X^3+X^2+1)$
b) $w(X) \;=\; X(X^2+X+1)^2$
c) $w(X) \;=\; (X^2+1)(X^2+2X+2)$

Zestaw B: a) $w(X) \;=\; (X+1)^2(X^4+X+1)$
b) $w(X) \;=\; (X^2+X+1)^2(X^3+X^2+1)$
c) $w(X) = (X+1)(X+2)(X^2+1)$.

3. Notacja: para ab oznacza wielomian $aX + b$.

Zestaw A

	01	10	11
01	01	10	11
10	10	11	01
11	11	01	10

Jest ciałem.
Pierwiastkami $X^2 + X + 1$ są $X = 10$ i $X = 11$.

Zestaw B

	01	10	11
01	01	10	11
10	10	01	11
11	11	11	00

Nie jest ciałem.
Pierwiastkami $X^2 + 1$ są $X = 01$ i $X = 10$.

4. Zestaw A: $n = 48$ oraz $t = 2$, szukamy więc największego k dla którego spełniona jest nierówność

$$2^{48-k} \;\geq\; 1 + 48 + \frac{48 \cdot 47}{2} \;=\; 1177\,.$$

Ponieważ $2^{11} = 2048 > 1177 > 1024 = 2^{10}$, mamy $48 - k = 11$. Zatem liczba bitów użytkowych wynosi $k = 37$, a bitów kontrolnych jest 11.

Zestaw B: Obliczamy podobnie

$$2^{32-k} \;\geq\; 1 + 32 + \frac{32 \cdot 31}{2} \;=\; 529\,.$$

Stąd $32 - k = \lceil \log_2 529 \rceil = 10$. Potrzeba więc 10 bitów kontrolnych, a pozostałe 22 bity to bity użytkowe.

5. Zestaw A: $n = 63$, $k = n - 11 = 52$. Szukamy największego t, dla którego

$$2^{11} \;=\; 2048 \;\geq\; \binom{63}{0} + \binom{63}{1} + \cdots + \binom{63}{t}\,.$$

Widać, że największe t to 2, $2048 > 1 + 63 + 63 \cdot 62/2 = 2017$. Taki kod potrafi więc korygować przekłamania na $t = 2$ bitach, a zatem jego odległość detekcyjna wynosi co najmniej $2t = 4$ bity

Zestaw B: Niech p oznacza liczbę dodatkowych bitów kontrolnych, zatem $n = 24+p$. Szukamy więc najmniejszego p, dla którego zachodzi nierówność

$$2^p \;\geq\; \binom{n}{0} + \binom{n}{1} \;=\; 1 + n \;=\; 1 + 24 + p\,.$$

Jest to liczba $p = 5$. Kod korygujący 1 bit potrafi wykrywać (bez możliwości korekty) jednoczesne przekłamania 2 lub 3 bitów.